

Kā pedagogs var atpazīt, ka skolēnam varētu būt nepieciešama asistīvā tehnoloģija?

Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.2.1.2. pasākuma “Izveidot asistīvo tehnoloģiju izglītības programmu apguvei apmaiņas sistēmu” ietvaros tiek īstenots ERAF projekts “Asistīvās tehnoloģijas mācību atbalstam”. Šis materiāls sniedz ieteikumus pedagogiem, kā atpazīt situācijas, kurās skolēnam varētu būt nepieciešama asistīvā tehnoloģija, un kā uzsākt atbalsta nodrošināšanas procesu.

Katrs skolēns mācās atšķirīgi.

Dažiem pietiek ar ierastajiem mācību līdzekļiem un pedagoga atbalstu, savukārt citiem nepieciešami papildu risinājumi, lai pilnvērtīgi piedalītos mācību procesā.

Viens no šādiem risinājumiem ir asistīvās tehnoloģijas.

Asistīvās tehnoloģijas nav paredzētas tikai skolēnam ar noteiktu diagnozi vai mācību programmu.

Tās var būt noderīgas skolēnam, kura funkcionālās vai mācību grūtības ierobežo iespējas lasīt, rakstīt, sazināties, organizēt darbu vai piekļūt mācību saturam.

Kad pedagogam būtu jāpievērš uzmanība?

Par asistīvās tehnoloģijas nepieciešamību ir vērts domāt, ja skolēns regulāri saskaras ar mācību grūtībām, neskatoties uz pedagoga sniegto atbalstu un pielāgotiem mācību paņēmieniem.

Piemēram, skolēns:

- lasa ļoti lēni vai izvairās no lasīšanas;
- saprot mācību saturu, taču nespēj to pierakstīt;
- nogurst rakstīšanas laikā un raksta ievērojami lēnāk nekā vienaudži;
- nespēj patstāvīgi organizēt un veikt uzdevumu izpildi;
- grūtību dēļ nevar pilnvērtīgi demonstrēt savas zināšanas.

Svarīgi atcerēties, ka asistīvā tehnoloģija neaizstāj mācīšanos. Tā palīdz novērst šķēršļus, kas kavē skolēnu parādīt savas zināšanas un prasmes.

Ar ko sākt?

Ja rodas aizdomas, ka skolēnam varētu būt nepieciešama asistīvā tehnoloģija, ieteicams:

1. Novērot skolēnu dažādās mācību situācijās.
2. Precīzi noteikt, kurā brīdī rodas grūtības.
3. Pārrunāt novērojumus ar atbalsta personālu.
4. Iesaistīt skolēnu un viņa vecākus vai likumiskos pārstāvjus.
5. Izvērtēt, vai grūtības iespējams mazināt ar asistīvās tehnoloģijas palīdzību.

Kāpēc asistīvā tehnoloģija ir atbalsta pasākums?

Pedagoģi nereti izmanto dažādus atbalsta pasākumus, lai palīdzētu skolēniem mācību procesā. Tomēr ir svarīgi saprast, ka asistīvā tehnoloģija arī ir atbalsta pasākums. Atbalsta pasākumi ir pedagoģiski pielāgojumi, piemēram, papildu laiks pārbaudes darbā, mutiska uzdevumu nolasīšana vai darba lapu pielāgošana.

Asistīvā tehnoloģija ir ierīce vai/un programmatūra, kas palīdz skolēniem patstāvīgāk veikt uzdevumus un pārvarēt funkcionālos ierobežojumus.

Piemēram:

- papildu laiku lasīšanai var papildināt teksta runas sintēze;
- mutisku atbildi var papildināt runas atpazīšanas programma;
- rakstisku informāciju un mācību materiālus var papildināt, izmantojot simbolu programmatūru.

Asistīvā tehnoloģija visbiežāk tiek izmantota kopā ar citiem atbalsta pasākumiem, palīdzot mazināt šķēršļus mācību procesā.

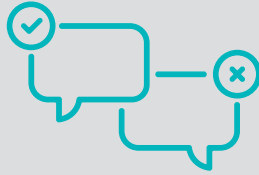
Pieci jautājumi pirms asistīvās tehnoloģijas izvēles

Pirms izvēlēties konkrētu tehnoloģiju, ir vērts kopā ar atbalsta personālu atbildēt uz pieciem jautājumiem:

1. Kāds uzdevums skolēnam jāpaveic mācību procesā?
2. Kas viņam traucē to izdarīt patstāvīgi?
3. Kāds atbalsts jau tiek nodrošināts?
4. Vai līdzšinējais atbalsts ir pietiekams?
5. Vai asistīvā tehnoloģija palīdzētu mazināt identificēto šķērslī?

Atbildes uz šiem jautājumiem palīdz koncentrēties uz skolēna funkcionālajām vai mācību vajadzībām un izvēlēties risinājumu, kas vislabāk atbilst konkrētajai situācijai.

Biežākie mīti par asistīvajām tehnoloģijām

MĪTS: Ja skolēns izmanto teksta runas sintēzi, viņš nekad neiemācīsies lasīt.

PATIESĪBA: Runas sintēze neaizstāj lasītprasmes attīstīšanu. Tā palīdz skolēnam piekļūt mācību saturam, kamēr tiek attīstītas lasīšanas prasmes.

MĪTS: Pietiek iegādāties tehnoloģiju, un problēma būs atrisināta.

PATIESĪBA: Lai tehnoloģija būtu efektīva, nepieciešama pedagogu un skolēna apmācība, regulāra izmantošana un periodiska izvērtēšana.

MĪTS: Asistīvās tehnoloģijas nepieciešamas tikai skolēniem ar invaliditāti.

PATIESĪBA: Asistīvo tehnoloģiju nepieciešamību nosaka skolēna individuālās vajadzības un šķēršļi, ar kuriem viņš saskaras mācību procesā.

Izvēlieties tehnoloģiju pēc vajadzības, nevis diagnozes

Izvēloties asistīvo tehnoloģiju, svarīgākais ir atbildēt uz jautājumu: **"Ko skolēnam ir grūti izdarīt?"**, nevis **"Kāda ir viņa diagnoze?"**

Piemēram:

- ja grūtības sagādā lasīšana, var palīdzēt runas sintēze;
- ja grūtības rada rakstīšana, var izmantot runas atpazīšanas vai vārdu prognozēšanas rīkus;
- ja nepieciešams vizuāls atbalsts, var izmantot simbolus, attēlus vai vizuālos plānotājus.

Veiksmīga ieviešana ir komandas darbs

Lai asistīvā tehnoloģija sniegtu ieguvumu, nepieciešama sadarbība starp pedagogu, atbalsta personālu, skolēnu un ģimeni.

Svarīgi ir vienoties par tehnoloģijas izmantošanas mērķi, nodrošināt iespēju to regulāri lietot un periodiski izvērtēt, vai izvēlētais risinājums palīdz sasniegt iecerēto rezultātu.

Asistīvās tehnoloģijas mērķis ir nodrošināt, lai ikviens skolēns varētu pilnvērtīgi piedalīties mācību procesā un demonstrēt savas zināšanas, izmantojot sev piemērotākos atbalsta līdzekļus.

No novērojuma līdz risinājumam

